

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การพยาบาล ผู้ที่ได้รับยาทางจิตเวช

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 แก้ไขปรับปรุง

การพยาบาลผู้ที่ได้รับยาทางจิตเวช / น.

YY160 พ.577ก 2562 ๙.1

Barcode *10049990*

ห้องสมุดวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์

ดร.ปิตยา ตากอริธียะบันก์

หนังสือที่ได้รับทุนสนับสนุนการเขียนตำราจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2557

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญรูป	(10)
สารบัญตาราง	(11)
คำนำ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3	(13)
คำนำ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1	(14)
อักษรย่อ	(16)

ส่วนที่ 1 แนวคิดพื้นฐานสำคัญ

บทที่ 1 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับระบบประสาทและสมองที่เกี่ยวข้องกับจิตเภสัชบำบัด	2
เซลล์ประสาทและการส่งสัญญาณประสาท	4
เซลล์ประสาท (Neuron)	4
สารสื่อประสาท (Neurotransmitter)	6
ตัวรับ หรือ ตัวรับสัญญาณประสาท (Receptor)	11
การส่งสัญญาณประสาท (Neurotransmission)	13
สมอง	16
โครงสร้างสำคัญ	16
Blood-Brain Barrier	20
เส้นทางเดินของสารสื่อประสาทในสมอง	23
การออกฤทธิ์ของยาต่อสมอง	24
สรุป	

บทที่ 2	แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับเภสัชวิทยา	27
	เภสัชจลนศาสตร์ (Pharmacokinetics)	29
	เภสัชพลศาสตร์ (Pharmacodynamics)	35
	การทนต่อยา (Tolerance) การติดยา (Dependence) และการขาดยา (Withdrawal)	41
	การบริหารยาหลายชนิดที่ใช้ร่วมกัน (Drug co-administration)	43
	การใช้ยาทางจิตเวชในประชากรกลุ่มพิเศษ (Special population)	49
	สรุป	52
บทที่ 3	กระบวนการพยาบาลผู้ที่ได้รับยาทางจิตเวช	55
	ความรู้ความสามารถที่จำเป็นของพยาบาลจิตเวชในการดูแลผู้ที่ได้รับ	
	การบำบัดด้วยยาทางจิตเวช	57
	สิ่งที่พยาบาลควรรู้เกี่ยวกับการบำบัดด้วยยาทางจิตเวช	60
	กระบวนการพยาบาลผู้ที่ได้รับยาทางจิตเวช	61
	ระยะของการบำบัดด้วยยาทางจิตเวช (Phases of drug treatment): บทบาทพยาบาล	80
	บทสรุป: บทบาทพยาบาลในการดูแลผู้ที่ได้รับการบำบัดด้วยยาทางจิตเวช	85

ส่วนที่ 2 การพยาบาลผู้ที่ได้รับยาทางจิตเวช

บทที่ 4	การพยาบาลผู้ที่ได้รับยา抗รักษาซึมเศร้า (Antidepressant drugs)	90
	ทฤษฎีชีวภาพของสมองที่เกี่ยวข้องกับภาวะซึมเศร้า	92
	ประเภทของยา抗รักษาซึมเศร้า (Classification systems)	94
	ข้อบ่งใช้สำหรับยา抗รักษาซึมเศร้า	101
	ยา抗รักษาซึมเศร้ากลุ่ม Tricyclics (TCAs)	102
	ยา抗รักษาซึมเศร้ากลุ่ม Selective serotonin reuptake inhibitors (SSRIs)	116
	ยา抗รักษาซึมเศร้ากลุ่ม Monoamine oxidase inhibitors (MAOIs)	127
	ยา抗รักษาซึมเศร้ากลุ่มใหม่ (Novel antidepressants)	134
	สรุป	151
บทที่ 5	การพยาบาลผู้ที่ได้รับยาคงสภาพอารมณ์ (Mood stabilizing drugs)	156
	ทฤษฎีชีวภาพที่เกี่ยวข้องกับภาวะอารมณ์คลุ้มคลั่ง	159
	ประเภทของยาคงสภาพอารมณ์	160
	ข้อบ่งใช้สำหรับยาคงสภาพอารมณ์	162
	ยาลิธيوم (Lithium)	162
	ยาต้านชัก (Anticonvulsants)	179

ยา抗 psychotic (Antipsychotic drugs)	196
ยาและการรักษาอื่นๆ ที่ใช้ในการรักษาโรคอารมณ์สองขั้ว	197
สรุป	197
บทที่ 6 การพยาบาลผู้ที่ได้รับยา抗 psychotic (Antipsychotic drugs)	202
ทฤษฎีชีวเคมีของสมองที่เกี่ยวข้องกับการเจ็บป่วยทางจิต	204
ประเภทของยา抗 psychotic	207
ข้อบ่งใช้สำหรับยา抗 psychotic	212
รูปแบบของยา	213
เภสัชจลนาศาสตร์	214
เภสัชพลศาสตร์	214
ฤทธิ์ข้างเคียง	218
ปฏิกริยาต่ออันของยาที่ให้ร่วมกับยา抗 psychotic	223
การพยาบาล	225
สรุป	231
บทที่ 7 การพยาบาลผู้ที่ได้รับยา抗 psychotic อาการข้างเคียงต่อระบบประสาท Extrapyramidal	234
ความแตกต่างระหว่างโรคพาร์กินสันและอาการข้างเคียงของยา抗 psychotic	236
ต่อระบบประสาท Extrapyramidal	237
อาการข้างเคียงของยา抗 psychotic ต่อระบบประสาท Extrapyramidal	239
ยา抗 psychotic อาการข้างเคียงต่อระบบประสาท Extrapyramidal: Anticholinergics	248
ยาและสารอื่นๆ ที่ใช้ในการรักษาอาการข้างเคียงต่อระบบประสาท Extrapyramidal	249
สรุป	
บทที่ 8 การพยาบาลผู้ที่ได้รับยาคลายกังวลและยานอนหลับ (Antianxiety and sedative-hypnotic drugs)	252
ทฤษฎีชีวภาพของสมองที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวล	255
ประเภทของยาคลายกังวลและยานอนหลับ	256
ยากลุ่มเบนโซดีอะซีปินส์ (Benzodiazepines)	258
ยากลุ่มนอนเบนโซดีอะซีปินส์ (Non-Benzodiazepines)	272
ยาอื่นๆ ที่ใช้ในการรักษาอาการวิตกกังวล	277
สรุป	280

ส่วนที่ 3 การบูรณาการความรู้สู่การพยาบาล

บทที่ 9 การบูรณาการความรู้ทางพยาธิสรีวิทยา จิตเภสัชบำบัดและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องสู่การพยาบาล: กรณีศึกษา	286
การติดสารเอมเฟตามีนที่มีการเจ็บป่วยทางจิตร่วม (Amphetamine dependence with psychosis)	288
แนวคิดเกี่ยวกับเอมเฟตามีนและการติดสารเอมเฟตามีน	289
เอมเฟตามีนและเมทแอมเฟตามีน	289
เภสัชจลนศาสตร์ของเอมเฟตามีน	290
กลไกการออกฤทธิ์ของเอมเฟตามีน	290
การติดสารเอมเฟตามีน (Amphetamine dependence)	291
ภาวะเอมเฟตามีนเป็นพิษ/ได้รับมากเกิน (Amphetamine intoxication/overdose)	292
อาการขาดยาในผู้ที่ติดสารเอมเฟตามีน (Amphetamine withdrawal)	293
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะโรคร่วม	293
การวินิจฉัยภาวะโรคร่วม	294
กลไกการเกิดโรคร่วม	294
การบำบัดรักษาโรคร่วม	295
กรณีศึกษา: ผู้ป่วยติดสารเอมเฟตามีนที่มีการเจ็บป่วยทางจิตร่วม	300
สรุป	334
ด้วย	339